

Cuprins

<i>Precizări</i>	7
<i>Cronologie</i>	11
<i>Prolog</i>	13
Prima carte	
Geneza	
Culachi și rascolnicii	23
Germanii coloniști din Bugeac	37
Evreii mesianici și patriarhul Rabinovici	47
Katrina, fiica cizmarului Moskovici din Bolgrad	58
Culachi și Katrina: Israeliiții Noului Testament	69
Cartea a doua	
Exodul	
Revoluția și sectele	79
Rolul politic și tactică sectelor. Despărțirea	93
Despre legionari și cimitirul-ghetou.....	108
Despre marea foamete sau cum să nu-ți mânânci copiii.....	121
Despre ritualuri și molocani	133
Cartea a treia	
Leviticul	
Stalinismul: ultima epocă de aur a creștinismului	151

Poți tu să prinzi Leviatanul cu undița?

<i>Sau să-i legi limba cu o funie?</i>	165
Redescoperirea RSR: Bizantul comunist rural.....	180
Un creștin este mult mai mult decât un anticomunist	194
Să nu juri strîmb și să scrii corect	210

Cartea a patra

Numeri

Abacul și munca	231
Sinoadele în colhozuri.....	245
Unchiul Ion și autonomia muncii.....	256
Fiul risipitor al comunității noastre	270
Despre ritualurile morții la noi.....	283

Cartea a cincea

Deuteronomul

Femeile și școala.....	297
Despre viața de zi cu zi.....	316
Despre fizgarmonie și cum am învățat să cîntăm.....	325
Despre icoane și film.....	335
Despre păsări și joc	346
<i>Epilog.....</i>	361
<i>Mulțumiri.....</i>	367

© 2015 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvîrșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o incîlcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: din arhiva autorului

Foto autor: Șerban Mestecăneanu

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

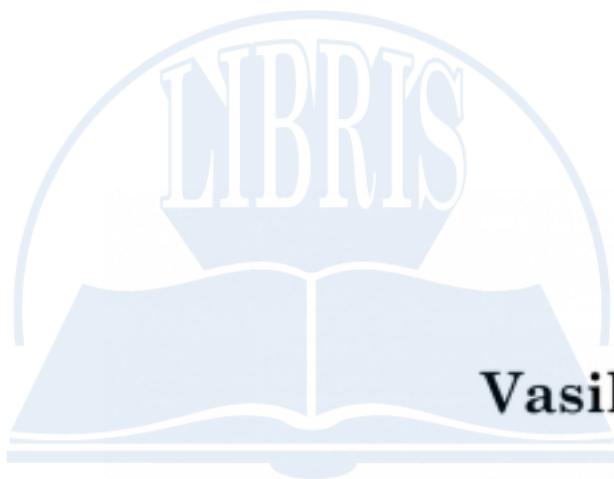
ERNU, VASILE

Sectanții / Vasile Ernu. – Iași: Polirom, 2015

ISBN print: 978-973-46-2545-1
ISBN ePUB: 978-973-46-5450-5
ISBN PDF: 978-973-46-5451-2

821.135.1-94

Printed in ROMANIA

Vasile Ernu

Mică trilogie a marginalilor
SECTANTII

POLIROM
2015

Tatăl meu nu își amintea prea multe despre războiul cel mare. Poate și pentru că amintirile lui din acea vreme sănătate legate de copilărie, cea mai frumoasă perioadă, indiferent de context.

— În război, spunea bunicul, cea mai mare grijă este cum să-ți protejezi copiii. Ei trebuie protejați primii, pentru că sănătate cei mai neajutorați și cei mai neinvoltăriți. Ei trebuie să simtă cel mai puțin această mare tragedie și nebunie violentă a războiului. și bătrâni trebuie să fie protejați, însă copiii sănătate cei mai vulnerabili și de aceea uneori, pentru binele lor, trebuie să renunță la ei și să-i trimiți unde în spatele frontului. Doar războiul te poate face să te despărți de bunăvoie de copii pentru a-i proteja, avea să-mi repete mereu bunicul.

Tatăl meu are mai degrabă amintiri romantice despre această perioadă, pentru el războiul fiind compus din simple povești nevinovate. În ele nu se vede grozăvia războiului, fiindcă probabil a fost suficient de bine protejat. Amintirile lui seamănă cu un joc exotic, în care soldații de lemn sau de plumb capătă viață printre copiii din mahala. Sau poate și pentru că în regiunea noastră nu s-au dus lupte prea dure și a fost doar o zonă de tranzit, fără prea multe bătălii și explozii.

Ca pentru orice familie din Est însă, războiul a lăsat urme adînci, chiar dacă noi am fost ceva mai feriți, iar din familie au fost puține pierderi pe front. Nu a murit nici unul dintre bunici, nici unul dintre oamenii foarte apropiati, ci doar cîțiva unchi mai îndepărtați. La război au participat însă toți adulții. La noi în regiune, la fiecare a treia casă era cîte un mort jelit ritualic. Acest ritual al jelirii celor morți pe front devenise sacru, aşa cum omagierea veteranilor de război era ceva sfînt.

Am fost educați să-i respectăm, să-i ajutăm, să ne întâlnim cu ei de sărbători, iar ei să ne povestească din grozăvile războiului. Poveștile lor erau însă de o naturalețe aparte. Ei știau să îmblînzească și să domesticească fiara războiului în aceste istorii ale lor. Copiii fiind, ne plăcea să-i ascultăm.

Despre război noi, toți cei născuți după anii '60, știam doar din povestirile lor. Am cunoscut războiul doar din memoria celor care l-au trăit. La ei am văzut și primele fotografii-mărturie. Pe aceeași temă am citit mult și am văzut în cinematografe nenumărate filme. Războiul din filme nu mai este însă război, ci o vagă imagine a unui conflict deseori trucat.

— Ah, ce știți voi, ce-ați văzut voi? Trăiți în puf și habar n-aveți ce înseamnă războiul. Cine nu a luptat o zi măcar, cine nu a mirosit praful de pușcă, cine nu a auzit glonțul cum șuieră pe la ureche și cum se îngigă în țărīnă, cine n-a văzut cum moare un tovarăș lîngă el nu înțelege ce e războiul și ce e viața, îmi spunea deseori, abătut, unul dintre unchi cînd își amintea acele vremuri.

Deseori lăcrima cînd intra în vria amintirilor. De fapt, cel mai emoționant moment legat de război era întâlnirea cu veteranii. Și nu atî cu veteranii, cît cu rănilor, cu urmele fizice lăsate pe corpul lor. Majoritatea acestora, îmbătrîniți înainte de vreme, aveau cîte o rană vizibilă care se cicatrizase. Unii aveau un ochi de sticlă, alții un picior sau o mînă lipsă. Se mișcau cu greutate din cauza asta, cu cîrjele sub braț, cu piciorul imens de lemn care înlocuia piciorul pierdut în război. Să vezi cum e legat piciorul de lemn, cu chingi de piele, de ciotul de sus al șoldului rămas

teafăr. Să vezi acea mișcare ce semăna cu un mers de rață sau un dans dezechilibrat de pinguin. Erau imagini care te marcau și te sensibilizau profund.

Vedeai mîna de lemn sau de plastic în loc de mîna reală și tocmai imitația atât de exactă și totuși lipsită de viață produce acel efect pervers asupra ta. Să vezi culoarea ei artificială, care nu poate aduce nicicum cu acea culoare vie a pielii pe care o simți cu toții. Aceste false organe, substitute ale corpului, te făceau să simți pînă la dezgust artificialul. Simulacrul avea o putere enormă de a trezi emoții puternice și stări necunoscute ce amplificau gravitatea tragediei. Imaginele te marcau și te făceau să simți și tu, direct, războiul, să simți intim tragedia și durerea lui. Ei, veteranii, erau, prin intermediul acestor „organe lipsă”, ultimele legături cu evenimentul tragic de care noi nu am avut parte și sper să nici nu avem vreodată.

Veteranilor le plăceau cîntecele și poeziile de război. Iar noi cîntam și le recitam. Eu recitam cu mult patos această poezie, *Cămășile*, pe care mi-o amintesc și azi:

A fost război.
Ecoul lui
Și-acum mai este viu.
Cămăși mai vechi, mai noi,
Amară amintire de la fiu.
De-aîtea ori fiind
Pe la izvor spălate,
S-a ros de-acum uzorul
Și, alb, bumbacul
S-a rărit în spate
Și nu le-a îmbrăcat de mult
Feciorul.

Cămăși mai vechi, mai noi,
 A fost război.
 Ci maica lui
 De ani prea lungi de-a rîndul
 Tot vine la izvoare:
 Ea și gîndul.
 Și iar luînd cămășile în poală,
 De cum ajunge sîmbăta,
 Le spală.
 Căci mîine
 Fac băieții horă-n sat
 Și fete multe-s:
 Cîte-n flori albine.
 Și-atunci băiatul ei, cel drag băiat,
 Cu ce se-mbracă, bunul,
 Dacă vine?

Amintirile de după război ale familiei noastre sunt legate însă de un alt eveniment tragic prin care am trecut. În comparație cu ceea ce a urmat, războiul rămîne un eveniment secundar și mai puțin important pentru familia mea – sau cel puțin aşa l-am perceput eu din ceea ce mi s-a povestit. Așa s-a construit istoria de familie ce mi s-a transmis. Pentru că a urmat poate cel mai teribil lucru ce mi-a fost dat să-l ascult. A urmat marea foamete, care avea să schimbe totul.

— Mai tragică decît războiul este doar foametea, spunea mama ori de câte ori aducea vorba despre acea perioadă.

Mama, spre deosebire de tata, care avea amintiri vagi și în privința acestui subiect sau cel puțin nu prea voia să povestească despre acea perioadă, își amintea foarte exact și avea un mod aparte de a

explica lucrurile, aşa cum le-a înțeles. Asta i se trăgea, poate, şi din faptul că ea era cea care a dus greul, fiind cea mai mare în familie. Avea un frate mai mare, dar el era plecat la Odessa. Mama a dus povara unei familii cu opt copii. Ea ne-a povestit o mulțime de istorii cutremurătoare despre cel mai cumplit eveniment pe care l-a trăit: marea foamete. Povestea însă cu atită seninătate și înțelegere, fără pic de ură sau încrîncenare, încît aveai impresia că a citit toate astea undeva. Când începea să povestească, parcă era ruptă din Cartea lui Iov. De unde această seninătate, numai ea știe.

— Foametea a fost poate cea mai mare încercare a noastră. E foarte greu să rămînă om într-o astfel de situație dusă la extrem, pentru că foarte puțini rezistă. O foamete îndelungată învinge totul, te transformă în animal, ba mai rău, fiindcă nu te mai poți controla deloc. Doar anumite instincte mai funcționează. Puțini știu să controleze o astfel de stare, pentru că noi nu suntem pregătiți, nu mai avem memoria unei foamete absolute. Doar pustnicii mai știu ce-i aceea foamete, dar ei o fac de bunăvoie, asumîndu-și acest gest radical pentru o cauză superioară lor. Ca să învingi foametea, îți trebuie foarte multă credință, ne spunea mama, cu multă înțelegere.

Situația de după război nu era ușoară în regiunea noastră. Acum se tot caută vinovatul. Dar e greu să găsești un vinovat pentru ceea ce s-a întîmplat într-o zonă în care, în decursul cîtorva ani, s-au perindat tot soiul de guverne, state, ideologii și administrații. Oamenii simpli nu mai țineau pasul cu schimbările. Începuseră să devină imuni și foarte puțin încrezători

în dregătorii zilei. Plecau români cu legea lor și veneau sovieticii și instaurau o altă lege și o altă ordine, cu alte apucături și ucazuri. Mai căutați și dușmani și mai și pedepseau populația pentru diverse fapte imaginare. După care veneau români și nemții și instaurau o altă ordine, cu alte reguli, cu alții dușmani imaginari și cu alte pedepse. După care frontul iar se răsturna și tot așa: noi administrații, noi reguli, noi dușmani, noi pedepse. Aici totul era într-un neîncetat provizorat. Doar pedeapsa, suferința și sărăcia nu erau provizorii. Ele erau permanente aici.

După război, noua conducere, noua administrație și regulile care se înfiripau păreau să se așeze pe o perioadă mai lungă. Lăsau impresia că nimic nu se va mai schimba. Dar absolut nimic. Cu timpul, mai toți am început să credem că această nouă orînduire s-a instalat pentru veșnicie. După război însă lumea era fericită că această grozăvie a luat sfîrșit, iar sfîrșitul avea să aducă un strop de fericire și speranță pe un pămînt parcă damnat.

Nu a fost să fie așa însă. Sfîrșitul era de fapt vesteau unui nou început. A celor mai teribile lucruri prin care urma să treacă generația părinților mei: Marea Foamete. Ceea ce s-a întîmplat în 1946 și 1947 e greu de descris în cuvinte.

Mîncarea este unul dintre elementele centrale ale războiului. Este una dintre cele mai de preț resurse. Iar după război, această resursă fundamentală continua să aibă un rol central. Cu cât victoria e mai mare, cu atât nevoia de hrană sporește. Iar noi ieșiserăm învingători din cel mai teribil și mai mare război. De unde atîta mîncare?